

bijlage

Samenvatting Prioritaire stoffen systematiek

De systematiek¹ voor het aanwijzen van prioritaire stoffen is gebaseerd op de gevaareigenschappen van stoffen, de zogeheten intrinsieke stofeigenschappen. Prioritaire stoffen worden gedefinieerd als:

1. Bewezen kankerverwekkend (carcinogeen), mutageen of reprotoxisch stoffen (CMR) of
2. Bewezen persistent, bioaccumulerend én toxische stoffen (PBT) of zeer persistent én zeer bioaccumulerende stoffen (zPzB) of
3. Stoffen met vergelijkbare ernstige eigenschappen

De systematiek van prioritaire stoffen beleid in Nederland volgt de definitie van zeer ernstige zorgstoffen in REACH (artikel 57).

Stoffen komen in Nederland voor in de bodem, in het water en in de lucht. Slechts van een gedeelte van de stoffen zijn de gevaareigenschappen bekend. De komende jaren komen uit REACH gegevens van duizenden stoffen die in Europa worden geproduceerd of geïmporteerd. Van andere stoffen zoals gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn dergelijke gegevens al bekend. Daarnaast zijn er stoffen die als onbedoelde emissie vrijkomen.

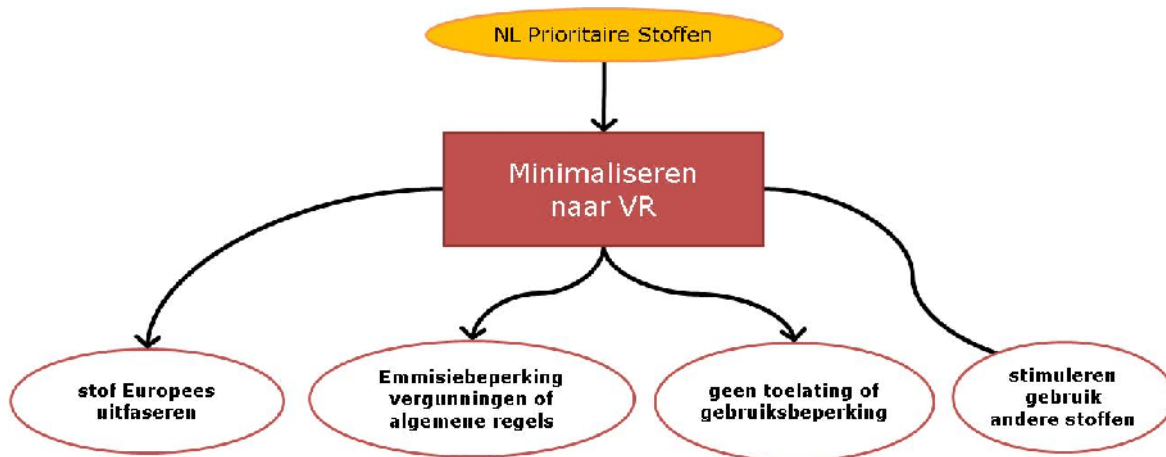
Een klein deel van al de bovengenoemde stoffen heeft zodanige gevaareigenschappen waardoor deze zeer zorgwekkend zijn. Een zeer zorgwekkende stof wordt in Nederland als prioritair stof beschouwd als deze stof in Nederland voorkomt of vrijkomt.

Voor een aantal stoffen is stofspecifiek beleid in Europa of in Nederland van kracht. Voor deze stoffen zijn al doelen, maatregelen en overwegingen per stof of stofgroep gemaakt bijvoorbeeld voor asbest, fijn stof en ozonlaagafbrekende stoffen. Deze stoffen worden verder niet meegenomen in de maatregelen en monitoring van het prioritaire stoffenbeleid.

Uitwerking maatregelen

Het beheersen van de risico's van prioritaire wordt gerealiseerd door toepassing van de volgende instrumenten:

¹ De systematiek is beschreven en uitgewerkt in het RIVM rapport <http://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/601357004.pdf>.

Figuur 1 Beheersing risico's prioritaire stoffen door middel van diverse instrumenten

1) Stof europees uitfaseren

Een belangrijk doel van het EU stoffenbeleid is het bevorderen van de vervanging van risicovolle stoffen door het gebruik van minder gevaarlijke stoffen of technieken. Om stoffen uit te faseren wordt gebruik gemaakt van autorisatie en restrictie in REACH en in de POP-verordening. Een gedeelte van de prioritaire stoffen zal in de komende jaren alleen geautoriseerd mogen worden toegepast of er zijn restrictieve maatregelen van toepassing. Deze maatregelen zullen Europees worden genomen. Nederland zal de prioritaire stoffen waarvoor uitfasering de beste oplossing is in Europees verband voordragen.

2) Emissiebeperking

Emissies uit inrichtingen en een aantal diffuse bronnen worden geregeld via vergunningverlening of algemene regels (activiteitenbesluit). Vervolgens zijn er specifieke regels voor bodem, water en lucht. Aan de hand van deze regels/regelgevingen worden emissiebeperkingen gesteld. Dit beleid zal verder worden uitgewerkt in de circulaire Nederlands prioritaire stoffenbeleid.

Bodemregelgeving geeft aan dat voor een verwaarloosbaar bodemrisico moet worden gezorgd door de kans op een verandering van de bodemkwaliteit verwaarloosbaar te maken. Om dit te bereiken worden in individuele milieuvergunningen en in het Activiteitenbesluit en de bijbehorende regeling, verplichte maatregelen en voorzieningen voorgeschreven.

In de Waterwet wordt aangegeven hoe waterbeheerders en vergunningverleners om moeten gaan met chemische en ecologische kwaliteit van water. Dit is de Nederlandse implementatie van de Europese kaderrichtlijnwater (KRW). Om lozingen en emissies terug te dringen worden bij alle bronnen van verontreiniging door middel van vergunningen of algemene regels de best beschikbare technieken (BBT) of beste milieupraktijken voorgeschreven. Daarnaast vindt er bij vergunningplichtige puntlozingen een beoordeling plaats van restlozingen.

Voor lucht geldt op dit moment dat de Nederlandse emissie richtlijn lucht (NeR) moet worden gebruikt om eisen te stellen voor emissies in milieuvergunningen. Een groot deel van de huidige prioritair stoffen is minimalisatieplichtig. Ook in algemene regels zijn de normen uit de NeR overgenomen. Voor eind 2011 wordt de NeR herzien.

3) Eisen bij toelatingen

Er zijn ook prioritair stoffen die als biociden, gewasbeschermingsmiddelen of als medicijnen worden gebruikt. Deze stoffen worden alleen na toelating met gebruiksvoorschriften toegelaten. De EU heeft in 2010 een verordening aangenomen waarin is geregeld dat vanaf 2015 geen prioritair stoffen worden toegelaten in de EU als bestrijdingsmiddel (zowel voor gewasbeschermingsmiddelen als voor biociden).

Toelatingen van medicijnen voor mens en dier zijn ook Europees geregeld. De Europese Commissie beoogt een betere afstemming tussen de uitvoering van de KRW en de medicijnen toelatingen. Dit moet er in de toekomst voor zorgen dat bij toelating van (dier)geneesmiddelen ook milieubezwaren worden meegenomen.

4) Andere maatregelen

Als laatste zijn er Nederlandse prioritair stoffen die niet uit inrichtingen komen maar diffuus worden verspreid. Hiervoor zijn verschillende maatregelen van kracht. Zo zijn er maatregelen die genomen zijn om verkeersemisies te verminderen zoals het stimuleren van schonere brandstoffen. Ook schonere auto's zorgen voor vermindering van prioritair stoffen emissies. Ook heeft van 2009 tot en met 2011 het Innovatieprogramma Kaderrichtlijn Water gelopen; dit programma richtte zich op het verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Afbakening

Het prioritair stoffenbeleid gaat over het veilig omgaan met gevaarlijke chemische stoffen. De risico's van deze stoffen in de leefomgeving moeten verwaarloosbaar klein zijn of worden.

De aanpak van de prioritair stoffen raakt ook het beleid van andere departementen:

- Het ministerie van SZW regelt de belasting van werknemers door chemische stoffen via Arbo-omstandighedenwet.
- Het ministerie van VWS regelt de belasting van mensen door chemische via consumentenproducten (warenwet) (voedsel, cosmetica, medicijnen etc.).